

Splétání KUMIHIMO

Gabriela Marková

- sponky
- náhrdelníky
- ozdobné pásy

Šikovné
Ruče

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

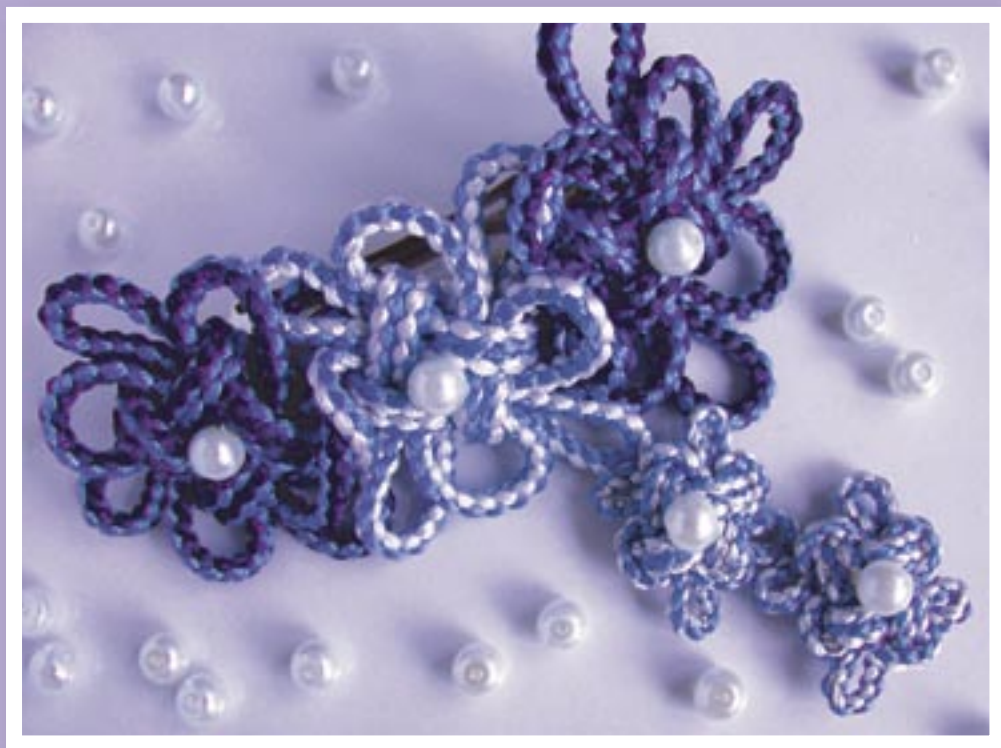
Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umisťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.



SPLÉTÁNÍ kumihimo

Gabriela Marková

*Šikovné
Ruce*





ÚVOD

V mnoha kulturách byla poptávka po doplňcích, které by zdobily různé předměty a lemovaly oděvy. Ke zhotovení ozdobných šňůrek a pásků se využívalo mnoha různých technik, například tkaní (systém osnovy a útku) nebo háčkování či pletení včetně pletení na dutinkách a cívkách (systém spojených ok), kroucení pramenů nebo proplétání pramenů mezi sebou do copů a pletenců. Kumihimo je souhrnný japonský název pro ozdobné šňůry a pásky vyrobené splétáním nebo tkaním.

Minulost

Zatímco tkané pásky se používaly i v jiných oblastech světa, splétané pásky a šňůrky dosáhly v Japonsku nebývalého rozkvětu a obliby. Byly součástí tradičního oděvu (např. jedním z kodifikovaných způsobů přepásání kimona), samurajského brnění nebo se ozdobnými uzly z těchto šňůr zdobily schránky na potřeby k čajovému obřadu. Řemeslo vzkvétalo, vznikaly mnohé nové stavy na splétání a tkaní a spolu s nimi i vzory, které se tajily.

Po skončení druhé světové války však přišel rychlý rozvoj průmyslu a nástup strojů, které nahradily lidskou práci. Řemeslo nezadržitelně mizelo.

Současnost

Od 70. let 20. století se dostává kumihimo mezi veřejnost – řemeslo bylo odtajněno. Publikují se knihy o historii kumihimo i první návody. Začínají se pořádat kurzy splétání pro veřejnost, které přitahují množství studentů zájímajících se o japonské tradice.

Tato renesance kumihimo připomíná do jisté míry to, čím u nás prošlo paličkování. Technika, která byla díky své pracnosti odkázána k zániku, si nachází v posledních letech čím dál více zájemců. Je to bezesporu i proto, že ji lze využít novými způsoby upotřebitelnými pro moderního člověka.

Nové způsoby využití kumihimo nacházíme především v oblasti bižuterie – a to nejen textilní. Splétat lze i zlaté nebo stříbrné drátky. Jednodušší vzory se používají mezi mládeží na výrobu oblíbených “náramků přátelství” nebo přívěšků na klíče, na zipy, pásky, poutka a rukojeti tašek či sponky do vlasů.



Japonské pásky a šňůry používané na převázání tradičního oděvu

MATERIÁL

PŘÍZE

Pro splétání lze použít jakýkoli ohebný materiál. Pro ozdobné šňůry a pásky se v Japonsku původně používalo nespředené hedvábí. V současné době se můžeme setkat s nejrůznějšími materiály od tkaných textilních vláken přes drátky a bužírky. Materiály se také často kombinují a používají se v nejrůznějších barvách. Ke splétání je možné použít široké spektrum textilních vláken. Nejčastěji se používají materiály s leskem jako hedvábí nebo viskóza. Různé materiály lze mezi sebou kombinovat a docílit nerůznějších efektů. Některé mohou být lesklé, jiné roztřepené, slabé, silné nebo různě vzorované.



Šňůrka z kordonetových nití a lacetek. Prameny z lacetek jsou bílé a silnější než černé, proto vzor působí plasticky

Saténové dutinky

Saténové dutinky se prodávají v malých i velkých baleních. V poslední době se prodávají přímo jako materiál určený pro kumihimo, popř. scoubidou. Prodávají se pod názvem saténové šňůrky



Saténové dutinky v různých baleních



Tenké
viskózové
vyšívací
nitě (vlevo
dole), silnější
vyšívací nitě
(vpravo dole),
kordonetové
nitě (nahore)

nebo dutinky (jejich střed je dutý) v kreativních sadách. Dostanete je v balení po 3, 25 nebo 150 metrech, nebo si je můžete nechat v galanterii odměřit podle potřeby.

Nejčastěji se používají dutinky o průměru dva milimetry. Jsou již poměrně silné, a proto stačí použít na jeden pramen jednu dutinku. To velmi urychlí přípravu a zjednoduší práci. S dutinkami se bude snadno pracovat dětem. Jsou vhodné především pro výrobu náramků, poutek, ozdobných šňůrek a pásků pro mladé.

Kordonetové nitě

Kordonetové nitě se prodávají lesklé a matné. Dostanete je v každé galanterii. V této knížce byly použity nejčastěji používané kordonetové nitě vhodné pro jehly 2–3 nebo jemnosti 205 TEX. Na jeden pramen je potřeba

tří a více nití – podle počtu pramenů a síly zamýšleného výrobku. Velmi dobře se s nimi pracuje.

Nitě

Nitě se vyrábějí z různých materiálů, nejvhodnější jsou nitě lesklé, hladké, např. viskózové. Mimo uvedených kordotenových nití je možné použít i slabší nitě (viskózové nitě na vyšívání apod.), ale pak je třeba na jeden pramen více než 20 nití a příprava materiálu bude trvat déle. Odměnou bude velmi jemný, delikátní vzhled výrobku.



Pásek vyrobený z kordonetových nití

MATERIÁL

Šnůrky

se prodávají pletené nebo kroucené. Pro kumihimo se hodí velmi dobře, nevýhodou je pouze jejich vyšší cena. Stačí použít jednu slabší šnůrku do pramene podobně jako u saténových dutinek. Lze je kombinovat s jiným materiálem.



Splétaná šnůrka z bavlnek podle vzoru 2 a lesklé kroucené šnůry

Kombinace červené kroucené šnůry a pramenů nestejně velkých černých korálků. Pleteno podle vzoru 1, vždy protilehlé prameny stejného typu. Při splétání můžeme místo jednoho z pramenů také použít slabší šnůrku dříve vyrobenou technikou kumihimo



V dolní části fotografie jsou efektní příže a nitě a vlákna s lurexem (kovovým leskem). V horní části jsou lacetky a stužky



Lacetky a stužky

Lacetky a stužky jsou úzké ploché pás-ky. Lacetky jsou poddajnější a velmi vhodné ke splétání. Na jeden pramen stačí podle šíře dvě a více. Prodávají se jako příze pro pletení a háčkování. Stužky jsou obvykle pevnější a můžeme je uplatnit například u dutých vzorů (viz str. 32). Šifonové stuhy jsou poddajné podobně jako lacetky. Některé stužky mají okraje vyztužené drátky, i ty lze použít, pokud nejsou příliš široké a pevné.



Spirálový vzor kombinující prameny z lacetek a nití (lesklé a efektní)

Efektní příze a nitě

Efektní příze mají místa nestejného vzhledu. Mohou mít třásně, třepení, lesklé plošky, efekty vzniklé potiskem, barvením, předením, tkaním nebo jejich kombinací. Z efektních nití a příze je možné vytvořit prameny nebo je přidat do pramenů z jiných materiálů.

Materiály s lurexem

Materiály s lurexem, metalická vlákna nebo další efektní nitě a příze vyvolávají dojem kovu nebo kov přímo obsahují.



Příze z akrylu, gimpa hnědá a zelená, silné vyšivací bavlnky dole

Gimpa

Gimpa vypadá podobně jako tenké gumičky, ale nepruží. Také může připomínat saténové dutinky, ale je většinou slabší a není tak poddajná. Prodává se v galanterii.

Vlna a bavlna

Na splétání se hodí bavlna, vlna i jejich náhražky (akrylová příze apod.). Tyto materiály jsou levné a vhodné na první vyzkoušení.



Šnůrky z vyšivacích bavlnek, vlny a gimpy (gimpa je kombinovaná s bílou lacetkou), všechny prameny jsou dvojité

MATERIÁL

KORÁLKY

Korálky lze použít mnoha způsoby. Velké korálky (např. lampové perle) lze využít jako přívěšek. Z navlečených malých korálků (rokajl) lze rovnou plést. Středně velké korálky lze na hotovou šňůrku našít dodatečně nebo je přidávat během splétání postupně.



Korálky

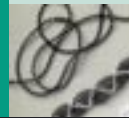
Korálky se prodávají v baleních podle druhu a barvy nebo ve směsi, kde obvykle najdeme barvy a korálky, které se k sobě hodí. K dostání jsou také korálky již navlečené, což ušetří čas. Mimo navlečených korálků se také prodávají skleněné korálky vpletené do šňůrky na fotografii nahoře nebo levné umělohmotné kuličky lepené na niti v malých odstupech na fotografii uprostřed. Obojí můžeme použít podobně, jako navlečené korálky.



Plochý pásek byl vyroben ze zakoupené tenké šňůrky s vpletenými korálky (vlevo)



Pásek byl vyroben z kuliček lepených na niti a efektních nití



Navlékání korálků

Na navlékání se používají kvalitní nylonová vlákna nebo monofilová vlákna z polyamidu, případně i rybářské vlasce. Také lze použít speciální (hedvábné) nitě a drátky. Nejlepší je použít materiály určené pro výrobu bižuterie, jsou nejkvalitnější.

Ve všech případech platí, že navlékací vlákno a otvor korálku by si měly odpovídat. Pokud je vlákno příliš slabé, použijeme ho dvojitě.

Pro navlékání nejmenších korálků se používají navlékací jehly, které jsou dlouhé a přitom velmi tenké. Pracujeme s nimi opatrně – snadno se zlomí. Středně velké korálky lze navlékat přímo na drátek nebo monofil. Při navlékání na textilní vlákno můžeme jeho konec namočit do textilního ztužovače, který následně ztuhne a konec vlákna tak poslouží jako jehla.

Korálky přidávané během splétání

Korálky navlékneme na saténovou dutinku nebo na monofil, který přidáme k prameni z několika nití. Monofil je průhledný a ve svazku nití není vidět. Při práci posunujeme korálky po dutince nebo po monofilu ke středovému otvoru pravidelně v každém kroku nebo nahodile.

Jindy může pramen tvořit pouze monofil, ohebný drátek nebo silná niť. Na každý pramen navlékneme určitý počet korálků, a pak je po jednom po-

sunujeme nad středový otvor při každém pohybu pramenem. V tomto případě bude monofil nebo jiný materiál, na kterém jsou korálky navlečeny, viditelný na hotovém výrobku a bude se podílet na výsledném vzhledu. Můžeme použít monofily různých barev a barevně je sladit s korálky nebo použít barvy kontrastní.



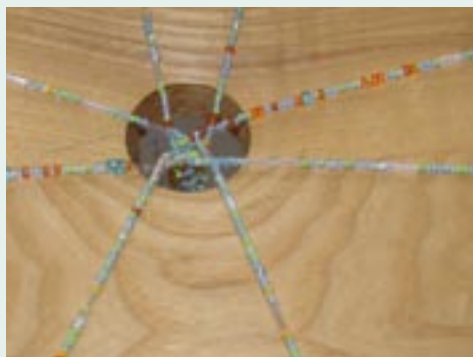
Korálky přidáváme po jednom během splétání tak, že je posuneme po prameni nad středový otvor



Náhrdelník kombinující zakoupenou tenkou šňůrku s vpletenými korálky a oválné korálky navlečené na monofilu, které byly použity nejčastěji směrem ke středu výrobku

Splétání pramenů z navlečených korálků

Korálky navlečeme a pleteme s nimi jako s prameny z nití nebo dutinek. Korálky ovšem daleko více kloužou po povrchu dřevěného stávku, a proto je vhodnější na tuto desku položit karto-



Splétání z pramenů navlečených korálků

novou destičku nebo s nimi pracovat přímo na destičce se širokými zářezy vruby (*viz str. 19*), či pěnové destičce. Podle vzoru, způsobu ukončení šňůrky a požadované barvy pramenů volíme jeden z následujících způsobů. V obou případech je třeba při práci na destičce se zářezy korálky navléknout tak, aby bylo možné korálky od sebe odsunout nejméně na sílu destičky a vlasec zasunout do zářezu pěnové destičky. V prvním případě navlékneme každý pramen zvlášť, a pak je svážeme k sobě na jednom z krajů. V druhém případě navlékneme korálky na dvojnásobně dlouhý vlasec a svážeme k sobě uprostřed.

A



B



A. Jednoduché prameny převážeme na konci. Svázaný konec vložíme do středového otvoru, rozmístíme prameny po obvodu a splétáme. Konce můžeme ponechat dlouhé a po dokončení pletení navléci korálky i na něa vytvořit tak střípce

B. Dvojnásobně dlouhé prameny převážeme uprostřed, převázání položíme nad středový otvor, rozmístíme prameny po obvodu a splétáme



Při práci na pěnové destičce postupujeme tak, že do zářezu vsuneme jen monofil, nikoli korálky

Při práci na pěnové destičce postupujeme tak, že do zářezu vsuneme jen monofil, nikoli korálky. Během pletení musíme korálky posunovat na horní desku tak, aby zde byly skutečně jeden vedle druhého a ne příliš volně nebo s mezerami.

Pro splétání na stávek nebo kartičce na podstavci budou korálky mezi dvěma uzlíky navlečené jeden vedle dru-

hého. Druhý uzlík umístíme jednoduše tak, aby byl pramen navlečených korálků snadno ohebný a nebyl příliš stlačený. Na obou stranách pramenu necháme 10 cm dlouhé konce, za které pak všechny svážeme.

Při práci s prameny korálků je třeba použít pevný monofil nebo vlasec. Zvlášť při práci na stávkách jsou prameny utažené a výrobek je pevný, dobře drží tvar.

MATERIÁL

DRÁTKY, ŘETÍZKY A BIŽUTERNÍ KOMPONENTY



Náhrdelník ze dvou zkroucených šňůrek vyrobených z pramenů z efektních nití černé barvy se stříbrnými očky, ke kterým byly přidány stříbrné a červené drátky

Drátky mají nejen rozdílnou sílu, ale také rozdílnou ohebnost. Ohebnější lze použít přímo ke splétání nebo k navlečení korálků. Pevnější pak k výrobě kaplíků, oček a dalších bižuterních komponentů.

Drátky mohou být z různých materiálů, k levnějším patří mosaz a nikl či měď. Dále se prodávají drátky potažené nylonem nebo umělou hmotou.

Drátky mohou také být zbarvené do nejrůznějších odstínů (modré, zelené apod.). U méně kvalitních drátků se

může tato vrchní vrstva stírat již při splétání.

Všeobecně se drátky hodí pro navlékání větších korálů, těžkých korálů nebo těch, které nemají příliš hladké okraje navlékacího otvoru. Velikost drátku se řídí velikostí navlékacího otvoru.

Pro kumihimo se také využívají řetízky – obvykle se použije dvojice či čtveřice pramenů, které tvoří řetízek, a zbývající prameny (většina) jsou z hedvábí nebo jiného textilního materiálu.



Náhrdelník z gimpy, krepového drátku a korálku



Detail zapínání. Konce šňůrky jsou obšité a vlepené do kaplíků

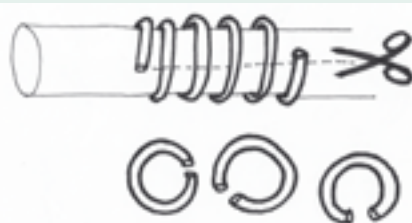


Z bižuterních komponentů využijeme v naší knížce především ty, které jsou určené k výrobě náhrdelníků a náramků. Komponenty lze koupit jako sadu (zapínání s kaplíky vcelku) nebo zvlášť kaplíky, zapínání a očka.

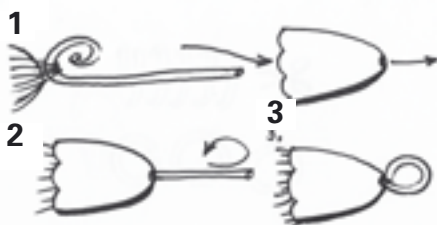
Karabinky a záponky jsou druhy zapínání. Kaplíky kryjí ukončení šňůrky. Volí se podle velikosti šňůrky a ta se do nich nejlépe vlepe. Před vlepením je ale nutné opatřit kaplík očkem, na které se pak může připevnit zapínání. Při výrobě oček používáme kleště s kulatými hroty.



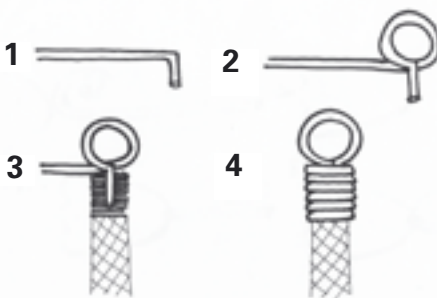
Dole zapínání s kaplíky. V horních řadách různé druhy záponek, karabinek a kaplíků, které jsou používány zvlášť a je třeba je doplnit očky



Výroba oček. Drátek ovineme kolem tenké tyčky a vzniklou spirálu rozstříháme na kroužky



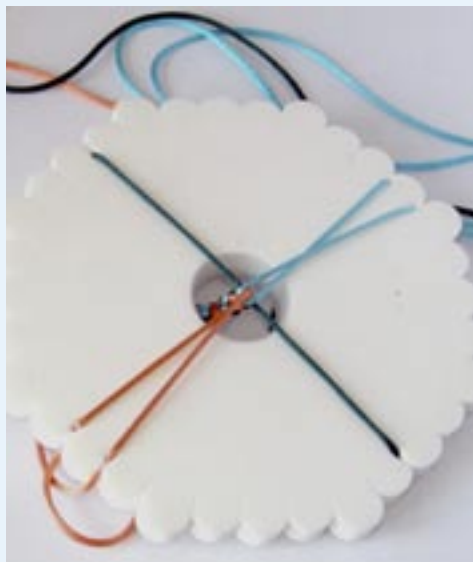
Výroba oka pro kaplík. Ustříhneme krátký drátek, na konci pomocí kleští s kulatými hroty uděláme očko nebo malý smotek, který zastrčíme do kaplíku. Pak uděláme očko i na druhém konci drátku



Výroba jednoduchého kaplíku z drátku. Drátek ohneme do pravého úhlu. Pak pomocí kleští s kulatými hroty uděláme očko. Drátek s očkem přiložíme na začištěný konec šňůrky a omotáváme. Konec drátku můžeme ohnout a zastrčit do středu šňůrky

KARTIČKA SE ZÁŘEZY

Při splétání se používá mnoho různých postupů. Některé nevyžadují žádné pomůcky, u jiných se používají různé destičky nebo stávky, díky nimž je pak samotná práce lehčí a pohodlnější. Některé z těchto pomůcek jsou nenáročné na pořízení – dají se vyrobit z levně dostupných materiálů: zcela zdarma nebo v řádech korun. Na těchto pomůckách si můžete splétání snadno vyzkoušet. Další skupinu pomůcek pořídíte v řádech desítek korun a získáte větší komfort při práci i kvalitnější výrobek. Pokud vás splétání opravdu nadchne a budete ochotni do vybavení investovat několik tisíc korun, pak můžete sáhnout i po tradičním japonském stávku marudai s dřevěnými cívkami vyvažovanými olovem.



Kartičky pěnové hmoty ve tvaru osmiúhelníku

Kartička je jednoduchý vynález, na kterém můžeme splétat bez složitého vybavení. Můžeme ji vzít všude, je velice skladná a snadno přenosná – plést pak lze třeba ve vlaku nebo na lavičce v parku. Zářezy pevně drží práci a můžeme ji kdykoli odložit – nic se nezamotá a nerozplete. Malou nevýhodou kartiček je pomalejší práce. Kartičku držíme v jedné ruce, a proto můžeme pracovat jen druhou rukou. Kartičku proto volíme, pokud si chceme užít čas venku a nepospícháme.

Materiál

Kartonovou kartičku si lze doma vyrobit ze silného kartonu nebo z pěnové hmoty, která se prodává v obchodech pro modeláře. Existuje také mnoho výrobců, kteří pod různými názvy prodávají kartičky z pěnové hmoty. Pěnové kartičky jsou dražší, ale mají větší trvanlivost než kartonové.

Zářezy v kartičce se časem opotřebugují (příliš se rozšíří a prameny již dostatečně neudrží) a je třeba pořídit novou. Je vhodné používat kartičky dvě: jednu na tenká vlákna a druhou na silná.

Tvar kartičky

Tvar kartiček je obvykle kulatý nebo čtyřúhelníkový. Můžeme se setkat i s pěnovými kartičkami oválnými nebo ve tvaru kytiček či osmiúhelníků apod. Tvar kulatý je vhodný pro kulaté



šňůrky, tvar obdélníkový, čtvercový či oválný zase pro pásky, které často využívají techniky tkaní. Pro začátečníka je nejuniverzálnější kulatá kartička. Kartička má středový kruhový otvor, který měří přibližně 3–5 centimetrů v průměru. U čtvercové nebo obdélníkové kartičky může být středový otvor oválný nebo obdélníkový. Důležitější než tvar středového otvoru je jeho hladký okraj.

Povrch kartičky je nejvhodnější jednobarevný, a to jakéhokoli světlého odstínu. Bílá barva je ideální. Na veselých kartičkách s barevnými vzory se musíme více soustředit na prameny, které mohou se vzorem barevně splývat.

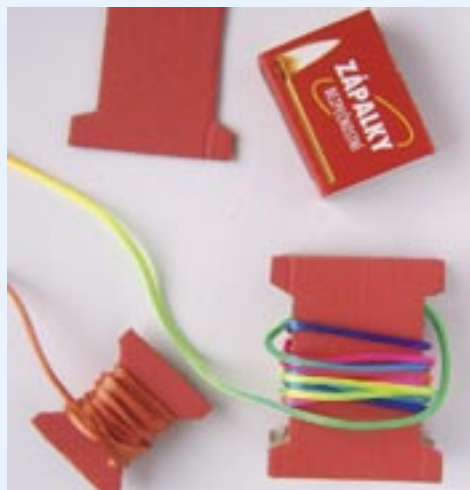
Zářezy

Zářezy v kartičce slouží k napnutí vláken. Kdyby vlákna nebyla dostatečně napnutá, výrobek by byl příliš měkký, řídký a nedržel by tvar. Napnutí by také mělo být stejné po celou dobu práce – některé vzory mohou ztratit svou podobu jen tím, že prameny v některých směrech jsou utahovány více než ostatní.

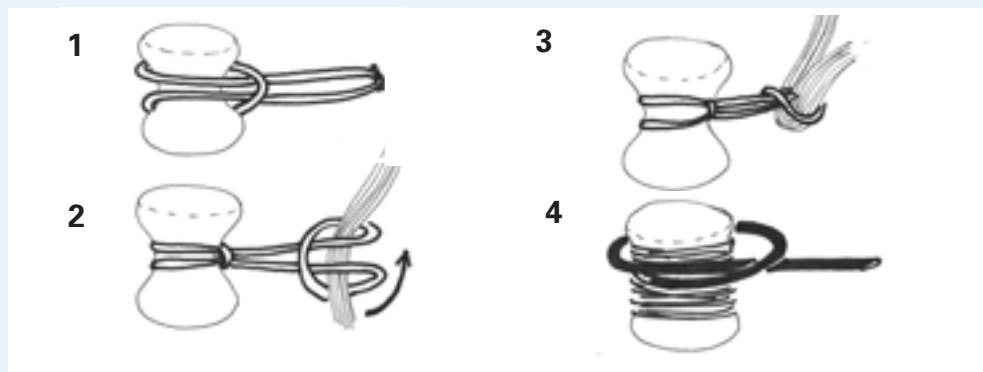
Počet zářezů v kartičce není důležitý. Dětské typy kartiček mají zářezů málo. Nejčastější kulaté kartičky na našem trhu mají 32 zářezů a průměr 15 cm. Hloubka zářezů je 0,5–1 cm u pěnové kartičky; u kartonové kartičky můžeme zářezy po čase prohloubit.

Cívky a protizávaží

Cívky slouží k navinutí pramenů. Krátká vlákna (např. na výrobu jednoho náramku) nepotřebují žádné cívky. Prameny pro delší šňůrky se namotají na jednoduché cívky, aby při práci nepřekážely. Zcela postačí obdélníčky kartonu nebo složeného papíru. Po navinutí na papír zajistíme proti rozmotání jednoduchou smyčkou (viz str. 18, obr. 4). Pokud chceme splést celé prameny a maximálně omezit odpad materiálu, na cívky nejprve připevníme podle obrázku na str. 18 bavlněné vlákno, na které jednoduše navážeme materiál pro náš výrobek. Ten se bude při práci postupně krátit, budeme ho odvíjet z cívek podle potřeby, až se zkrátí natolik, že místo něj do zářezů vsuneme bavlněné vlákno. Tím můžeme splést materiál až téměř nad středový otvor destičky nebo stávků.



Různé typy cívek z papíru.



Na cívku upevníme bavlněné vlákno (1), na které navážeme konec pramene (2 a 3). Pramen je na ilustraci tvořen svazkem nití, ale můžeme tento způsob použít i u pramene z jedné dutinky. Nakonec pramen navineme na cívku a jednoduchou smyčkou zajistíme proti rozmotání



Pletení na pěnové kartičce s prameny navinutými na papírové cívce

Podle obrázku na *str. 23* připravíme všechny prameny a cívky. Prameny pak svážeme, uzel umístíme nad středový otvor kartičky, prameny zasuneme do otvorů kartičky, uspořádáme podle vzoru a vypneme. Při práci musí být prameny stále vypnuté.

KARTIČKA S VRUBY

Protizávaží pomáhá vypnout vlákna mezi středovým otvorem a krajem destičky. Jako protizávaží můžeme použít rybářská olůvka nebo jiné nepříliš těžké předměty, které připevníme na konec šňůrky pod středový otvor kartičky například v malém látkovém sáčku. Protizávaží můžeme připevnit pomocí svorky, kolíčku nebo uzlíku. Příklady upevnění protizávaží jsou uvedeny na *str. 25*.



Kartička s vruby



Na kartičce bez zářezů lze pracovat rychleji, než na kartičce se zářezy. Kartička se drží v jedné ruce, druhou rukou se plete, ale prameny se nemusejí zasunovat do zářezů. Na druhou stranu je třeba kartičku dobře držet a dávat pozor, aby se prameny nesunuly k jedné straně. Povrch kartičky by neměl být příliš klzký.

Někdy mají kartičky vroubky, široké trojúhelníkové zářezy. Tyto široké vruby ale nepůsobí na prameny tahem, nevypínají je jako hluboké zářezy u prvního typu kartičky. Pouze drží prameny dále od sebe a brání případnému sesunutí a nežádoucímu přehození pramenů. Jsou vhodné pro malé kartičky, kde je díky nim možné snadno pracovat s větším množstvím pramenů. U některých typů vzorů ale mohou zářezy spíše zdržovat. Kartičku vyrobíme lehce z velmi pevného kartonu nebo slepíme několik kartonů k sobě. Můžeme použít tenkou dřevěnou překližku nebo HDF desku. Na jednoduché vzory a tenké šňůrky lze použít i nepotřebný CD, který polepíme nejlépe papírem, aby nebyl jeho povrch klzký.

Cívky a protizávaží

Kartička bez zářezů i kartička s vruby potřebuje těžké cívky nebo protizávaží. Bez nich se na nich pracovat nedá. Cívky musí být těžší (přibližně 30 g). Váha protizávaží odpovídá přibližně polovině váhy cívek. Při pletení se kartičky drží v ruce a závaží není příliš těžké, aby se

ruka během práce neunavila. Jako cívky lze použít lehčí rybářská závažíčka nebo papírové cívky s vloženými mincemi nebo závažíčky (viz str. 17 a 21).



Protizávaží tvoří sáček s těžšími předměty (například cíněnky nebo rybářská závaží), jejichž hmotnost řídíme podle potřeby. U kartičky se zářezy stačí jedna cíněnka nebo několik mincí, u kulatého stávek popsaného dále se používá protizávaží mnohem těžší

JEDNODUCHÝ KRUHOVÝ STÁVEK



Jednoduchý kulatý stávek zvaný marudai s improvizovanými cívkami